

HADIA CSE Khutba Notes (21.04.2017)

നമ്മുടെ മിഅ്റാജ് നിസ്കാരമാണ്

ഇത് വിശുദ്ധ റജബ് മാസം. തിരുമേനി(സ്വ)യുടെ ഇസ്രാഇലിലേയും മിഅ്റാജിനെയും സ്മരിക്കുകയും പഠിക്കുകയും ചെയ്യേണ്ട മാസം. അവിടന്ന് മക്കയിൽ നിന്ന് ബൈത്തുൽ മുഖദുസിലേക്ക് നടത്തിയ രാപ്രയാണമാണല്ലോ ഇസ്റാഅ് (സുറത്തുൽ ഇസ്റാഅ് 1). തുടർന്ന് ഏഴാനാകാശത്തിന്റെ അപ്പുറത്ത് പോയി അല്ലാഹുവിനെ കണ്ടതിനെപ്പറ്റി മിഅ്റാജ് എന്നും പറയാം (സുറത്തുനജ്മ് 1-18). എന്നാൽ പല നിലക്കും സമാനസ്വഭാവം വെച്ചു പുലർത്തുന്ന ഒരു മിഅ്റാജ് നാമെല്ലാവരും എപ്പോഴും നടത്തുന്നുണ്ട്; അതാണ് നിസ്കാരം. അവിടന്ന് പറഞ്ഞു: നിസ്കാരം വിശ്വാസികളുടെ മിഅ്റാജാകുന്നു.

മിഅ്റാജിന്റെ രാത്രി, ആകാശലോകങ്ങൾക്കപ്പുറത്തുനിന്നാണല്ലോ നിസ്കാരം നമുക്ക് കിട്ടുന്നത്. അതുകൊണ്ട്, അല്ലാഹു അവന്റെ 'സങ്കേതത്തിൽ നിന്ന്' നൽകിയ വിശിഷ്ട സമ്മാനമാണെന്ന വിശേഷണം നിസ്കാരത്തിനുണ്ട്. സൂക്ഷ്മമായി ചിന്തിച്ചാൽ നിസ്കാരവും ഒരു പ്രയാണമാണ്. അതിനാലാണ് ഒരു യാത്രക്കാരനെപ്പോലെ നിസ്കരിക്കാൻ നാം ഏറ്റവും മുന്തിയ വസ്ത്രങ്ങൾ അണിയുന്നതും (അഅ്റാഫ് 31) കഴിയുമ്പോൾ യാത്ര കഴിഞ്ഞുവരുന്നവനെപ്പോലെ ചുറ്റുമുള്ളവരോട് സലാം പറയുന്നതും.

നിസ്കാരത്തെ പ്രവാചകൻ തന്റെ മിഅ്റാജിനോട് ഉപമിക്കാനുള്ള കാരണങ്ങൾ എന്തൊക്കെയാവാം!

(ഒന്ന്) മിഅ്റാജിന് മുമ്പ് തിരുമേനി(സ്വ)യുടെ ഹൃദയം സംസം കൊണ്ട് പ്രത്യേകം ശുദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടല്ലോ.

لما بلغ سنه صلى الله عليه وسلم ثلاث سنين وقيل أربعاً شق صدره الشريف وهو في دار بني سعد عند حليلة وحف بالمكرم وملىء بالأخلاق العظيمة ثم لما بلغ من العمر عشرة أعوام ومنحه الله الهداية والبر والإنعام شق صدره الشريف مرة ثانية وغسل وملىء إيماناً وحكمة زاكية ثم لما بعثه الله رحمة للعالمين شق صدره وملىء من الحكمة واليقين وشق رابعاً في ليلة الإسراء والمعراج كما سطر وحصر عند طوائف العلماء وحرر.

സമാനമായി നിസ്കാരത്തിന് മുമ്പ് നാം വുള്ളു എന്ന ശുദ്ധീകരണം നടത്തുന്നു. കേവലം അവയവങ്ങൾ കഴുകുക എന്നതിലപ്പുറം മനശ്ശുദ്ധീകരണവും പൈശാചിക വിപാടനവുമാണ് വുള്ളുവിന്റെ ലക്ഷ്യമെന്ന് വ്യക്തമാണല്ലോ. അതുകൊണ്ടാണ് വുള്ളു കഴിഞ്ഞാൽ നാം പ്രാർത്ഥിക്കുന്നത്: ഇജ്അൽനീ മിനത്തവ്വാബീന വജ്അൽനീ മിനൽ മുതതഹരിരീൻ. ചില ഹദീസുകൾ പരിശോധിക്കുക:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- قَالَ « أَلَا أَدُلُّكُمْ عَلَى مَا يَمْحُو اللَّهُ بِهِ الْخَطِيئَاتِ وَيَرْفَعُ بِهِ الدَّرَجَاتِ ». قَالُوا بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ. قَالَ « إِسْبَاحُ الْوُضُوءِ عَلَى الْمَكَارِهِ وَكَثْرَةُ الْخُطَا إِلَى الْمَسَاجِدِ وَانْتِظَارُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الصَّلَاةِ فَدَلُّكُمْ الرَّبَاطُ (مسلم) قال صلى الله عليه و سلم من ذكر الله عند وضوئه طهر الله جسده كله ومن لم يذكر الله لم يطهر منه إلا ما أصاب الماء (دار قطني) يقول عمر بن الخطاب رضي الله عنه إن الوضوء الصالح يطرد عنك الشيطان.

വുള്ളുഇന്റെ രൂപവും പ്രാധാന്യവും വിശദീകരിച്ചതിനുശേഷം ഇമാം ഗസാലി(റ) പറയുന്നു:

നമ്മുടെ മിഅ്റാജ് നിസ്കാരമാണ്

ومهما فرغ من وضوئه وأقبل على الصلاة فينبغي أن يخطر بباله أنه طهر ظاهره وهو موضع نظر الخلق أن يستحي من مناجاة الله تعالى من غير تطهير قلبه وهو موضع نظر الرب سبحانه وليحقق طهارة القلب بالتوبة. والخلو عن الأخلاق المذمومة والتخلق بالأخلاق الحميدة أولى وأن من يقتصر على طهارة الظاهر كمن يدعو ملكا إلى بيته فتركه مشحونا بالقاذورات واشتغل بتجصيص ظاهر الباب البراني من الدار.

(രണ്ട്) പ്രവാചകൻ വളരെ വിഷമിക്കുകയും ഏറെ ദുഃഖങ്ങൾ അനുഭവിക്കുകയും ചെയ്ത സമയത്താണ് ഒരു പ്രത്യേക ആദരവെന്നോണം അല്ലാഹു തന്റെ ഹബീബിനെ ക്ഷണിച്ചു കൊണ്ടുപോയത്. ഇതാണല്ലോ മിഅ്റാജ്. നമ്മുടെ ജീവിതത്തിൽ നിരവധി പ്രതിസന്ധികൾ നിയോഗ നാം അനുഭവിക്കാറുണ്ട്. ഇവയിൽനിന്നുള്ള ആശ്വാസവും മോചനവുമാണ് നിസ്കാരം. അല്ലാഹു പറയുന്നു: (പ്രതിസന്ധികൾ വരുമ്പോൾ) നിസ്കരിച്ചും ക്ഷമിച്ചും നിങ്ങൾ സഹായം തേടുക(ബഖറ 153). ജീവിതപ്രാരാബ്ദങ്ങൾ വർദ്ധിച്ചു ആത്മഹത്യ വ്യാപകമായ ഇക്കാലത്ത് വിശ്വാസികളായ നമ്മുടെ ആലംബം നിസ്കാരമാണ്.

عَنْ ثَابِتٍ، قَالَ: " كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَصَابَتْهُ خِصَاصَةٌ نَادَى يَا أَهْلَاهُ صَلُّوا صَلُّوا " قَالَ ثَابِتٌ: " وَكَانَ الْأَنْبِيَاءُ إِذَا نَزَلَ بِهِمْ أَمْرٌ فَرَعُوا إِلَى الصَّلَاةِ " (شعب الإيمان) قَالَ حُدَيْفَةُ يَعْنِي ابْنَ الْيَمَانِ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا حَزَبَهُ أَمْرٌ يُصَلِّي (احمد) يقول علي رضي الله عنه لقد رأيتنا ليلة بدر وما فينا إلا نائم غير رسول الله صلى الله عليه وسلم يصلي ويدعو حتى أصبح. يقول ابن جرير: ان ابن عباس نعي إليه أخوه فُتِم وهو في سفر، فاسترجع، ثم تنحى عن الطريق، فأناخ فصلى ركعتين أطال فيهما الجلوس، ثم قام يمشي إلى راحته وهو يقول: { وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ } قال ابن جرير: وروي عنه، عليه الصلاة والسلام، أنه مر بأبي هريرة، وهو منبطح على بطنه، فقال له: "اشكيب درد" قال: نعم قال: "قم فصل فإن الصلاة شفاء" ومعناه: أيوجعك بطنك؟ قال: نعم (ابن كثير)

(മൂന്ന്) പ്രവാചകൻ മിഅ്റാജിന്റെ രാവിലെ അല്ലാഹുവിനോട് സംഭാഷണം നടത്താൻ സാധിച്ചു. നമുക്ക് അവനോട് വർത്തമാനം പറയാനുള്ള അവസരമാണ് നിസ്കാരം. അവിടന്ന് പഠിപ്പിക്കുന്നു:

للمصلي ثلاث خصال يتناثر البر عليه من عنان السماء إلى مفرق رأسه وتحف به الملائكة من لادن قدميه إلى عنان السماء ويناديه مناد لو يعلم المصلي من يناجي ما انتقل (مسند عبد الرزاق) « أن رسول الله - صلى الله عليه وسلم - خرج على الناس وهم يُصلُّون ، وقد علَّتْ أصواتهم بالقراءة ، فقال : إن المصلي يُناجي ربَّه ، فليُنظَرْ بما يُناجيه ، ولا يَجْهَرُ بعضكم على بعض بالقرآن .» . أخرج الموطأ . ... ثُمَّ قَالَ « إِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا قَامَ يُصَلِّي فَإِنَّ اللَّهَ قَبَلَ وَجْهَهُ فَلَا يَبْصُقَنَّ قَبْلَ وَجْهِهِ وَلَا عَنْ يَمِينِهِ وَلْيُنزِقْ عَنْ يَسَارِهِ تَحْتَ رِجْلِهِ

HADIA CSE Khutba Notes (21.04.2017)

നമ്മുടെ മിഅ്റാജ് നിസ്കാരമാണ്

الْيُسْرَى (ابو داود) عن عبدالله بن المبارك قال سألت سفيان الثوري قلت الرجل إذا قام إلى الصلاة أي شيء ينوي بقراءته وصلاته قال ينوي أنه يناجي ربه.

ഇവിടെപ്പറഞ്ഞ മൂന്നാജാത്ത് എന്ന പദത്തിന് പാരസ്പര്യത്തിന്റെ അർത്ഥമുണ്ട്. അഥവാ, നാം മാത്രമല്ല അല്ലാഹു ഇങ്ങോട്ടും സംസാരിക്കുന്നു. മേൽ ഹദീസുകൾ ഉദ്ധരിക്കപ്പെട്ടിടത്ത് ഇങ്ങനെയും കാണാം:

والثالثة أناجى معه كلما قال يا رب اقول لبيك « ثم قال عليه السلام « لو علم المصلى من يناجى ما التفت « عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ -صلى الله عليه وسلم- قَالَ « مَنْ صَلَّى صَلَاةً لَمْ يَقْرَأْ فِيهَا بِأَمِّ الْقُرْآنِ فَهِيَ خِدَاجٌ - ثلاثاً - غَيْرُ تَمَامٍ ». فَقِيلَ لِأَبِي هُرَيْرَةَ إِنَّا نَكُونُ وَرَاءَ الْإِمَامِ. فَقَالَ أَقْرَأُ بِهَا فِي نَفْسِكَ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- يَقُولُ « قَالَ اللَّهُ تَعَالَى قَسَمْتُ الصَّلَاةَ بَيْنِي وَبَيْنَ عَبْدِي وَلِعَبْدِي مَا سَأَلَ فَإِذَا قَالَ الْعَبْدُ (الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ). قَالَ اللَّهُ تَعَالَى حَمَدَنِي عَبْدِي وَإِذَا قَالَ (الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ). قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَتْنَى عَلَيَّ عَبْدِي. وَإِذَا قَالَ (مَالِكِ يَوْمَ الدِّينِ). قَالَ مَجَدَنِي عَبْدِي - وَقَالَ مَرَّةً فَوَضَّ إِلَيَّ عَبْدِي - فَإِذَا قَالَ (إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ). قَالَ هَذَا بَيْنِي وَبَيْنَ عَبْدِي وَلِعَبْدِي مَا سَأَلَ. فَإِذَا قَالَ (اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ). قَالَ هَذَا لِعَبْدِي وَلِعَبْدِي مَا سَأَلَ » (مسلم)

(നാല്) അവിടന്ന് പ്രസ്തുതരാത്രി സ്രഷ്ടാവിനോട് അടുക്കുകയും സമീപസ്ഥനാകുകയും ചെയ്തു (നജ്മ് 9). ഈ ആയത്തിലെ 'ഒരു അദ്നാ' എന്ന പരാമർശം തിരുമേനി(സി) അല്ലാഹുവിനോട് അടുത്ത് അവനിൽ വിലയം (ഫനാഅ്) പ്രാപിച്ചതിനെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. നമുക്ക് അല്ലാഹുവിനോട് ഏറ്റവും അടുക്കാൻ പറ്റുന്ന കർമ്മം നിസ്കാരമാണ്, പ്രത്യേകിച്ച് അതിലെ ഏറ്റവും ശ്രേഷ്ഠ പ്രവൃത്തിയായ സുജൂദാണ് (സൂറത്തുൽ അലഖ് 19 പ്രത്യേകം പരാമർശിക്കുക). ഈ അടുപ്പമാണല്ലോ സുജൂദ് നിസ്കാരത്തിലെ ഒരു റക്അത്തിൽ രണ്ടെണ്ണം ചെയ്യാനുള്ള ഒരു കാരണം. ഒരു സുജൂദ് കൊണ്ടാണ് ഫിർഔനിന്റെ സാഹിറുകൾ ഉറച്ച വിശ്വാസികളും മഹാൻമാരുമായി മാറിയത് (അഅ്റാഫ് 120, ശുഅറാഅ് 46).

عَنْ عُمَارَةَ بْنِ غَرْبَةَ عَنْ سُمَيِّ مَوْلَى أَبِي بَكْرٍ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا صَالِحٍ ذُكْوَانَ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- قَالَ « أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ مِنْ رَبِّهِ وَهُوَ سَاجِدٌ فَأَكْثَرُوا الدُّعَاءَ » (مسلم) قال أبو هريرة رضي الله عنه أقرب ما يكون للعبد إلى الله عز و جل إذا سجد فأكثروا الدعاء عند ذلك. ما تقرب العبد إلى الله بشيء أفضل من سجود خفي رواه ابن المبارك في الزهد.

സുജൂദിലൂടെ വിശ്വാസികളായ ഒരുപറ്റം ആളുകളുടെ കഥ:

HADIA CSE Khutba Notes (21.04.2017)

നമ്മുടെ മിഅ്റാജ് നിസ്കാരമാണ്

روى أن ابراهيم عليه السلام اضاف يوما مائتي مجوسى فلما اكلوا قالوا امرنا يا ابراهيم قال ان لى الكيم حاجة فقالوا ما حاجتك قال اسجدوا لربى سجدة واحد فتشاوروا فيما بينهم فقالوا ان هذا الرجل قد صنع معروفا كثيرا فلو سجدنا لربه ثم رجعنا الى آلهتنا لا يضرنا ذلك بشئ فسجدوا جميعا فلما وضعوا رؤسهم على الارض ناجى ابراهيم ربه فقال انى جهدت جهدى حتى حملتهم على هذا ولا طاقة لى على غيره وانما التوفيق والهداية بيدك اللهم زين صدورهم بالاسلام فلما رفعوا رؤوسهم من السجود اسلموا.

(അഞ്ച്) മിഅ്റാജിൽ പ്രവാചകൻ അകക്കണ്ണ് (ബന്ധിതത്ത്) കൊണ്ട് അല്ലാഹുവിനെ കണ്ടു. ബന്ധിതത്ത് (പുറംകണ്ണ്) കൊണ്ട് അവനെ കാണുക സാധ്യമല്ല (അൻആം 103). ഈ ദർശനം സാധിക്കാനുള്ള ആരാധനയാണ് നിസ്കാരം. ഇഹ്സാനിനെ അവിടന്ന് വിശദീകരിച്ചത് എങ്ങനെയാണെന്ന് നമുക്കറിയാമല്ലോ (അൻതഅബുദ്ദല്ല്യാഹ് കഅന്നക...), ഇവിടെ ആദ്യം പറയുന്നത് മുശാഹദയുടെയും രണ്ടാമത് പറഞ്ഞത് മുറാവബയുടെയും പദവികളാണ്. ഉന്നതമായ മുശാഹദത്തിന്റെ പദവി കരസ്ഥമാക്കിയവർക്ക് അല്ലാഹുവിനെ നേരിട്ടു കാണുന്നതുപോലെ (ഇവിടെ വ്യക്തത വരുത്തി പറയണം. അല്ലാഹുവിനെ കാണുന്നതും കാണുന്നതുപോലെയാവുന്നതും വ്യത്യസ്തമുണ്ടല്ലോ) നിസ്കരിക്കാൻ കഴിയും. ഹാതിമുൽ അസ്വമ്മിന്റെ നിസ്കാരം എങ്ങനെയാണെന്നോ?

ويروى عن حاتم الأصم رضي الله عنه أنه سئل عن صلاته فقال إذا حانت الصلاة أسبغت الوضوء وأتيت الموضوع الذي أريد الصلاة فيه فأقعد فيه حتى تجتمع جوارحي ثم أقوم إلى صلاتي وأجعل الكعبة بين حاجبي والصرائط تحت قدمي والجنة عن يميني والنار عن شمالي وملك الموت ورائي أظنها آخر صلاتي ثم أقوم بين الرجاء والخوف وأكبر تكبيرا بتحقيق وأقرأ قراءة بترتيل وأركع ركوعا بتواضع وأسجد سجودا بتخشع وأقعد على السورك الأيسر وأفرش ظهر قدمي وأنصب القدم اليمنى على الإبهام وأتبعها بالإخلاص ثم لا أدري أقبلت مني أم لا.

ഇപ്രകാരം നിസ്കാരത്തെ ഒരു മിഅ്റാജ് പോലെ കാണുന്നവർക്ക് അത് ഏറ്റവും വലിയ ആസ്വാദനവും ആഘോഷവുമായിരിക്കും. ഒരു യാത്ര പോകുന്നതു പറഞ്ഞാൽ നാം എത്ര സന്തോഷിക്കും? മുഹമ്മദ് ബ്നുൽ ഫള്ൽ(റ) പറയുന്നു:

يقول محمد بن الفضل : من لم يعرف الأمر قام إلى الأمر على حد الكسل ومن عرف الأمر قام إلى الأمر على حد الاستغنام والاسترواح. كما قال الشاعر:

نهاري نهار الناس حتى إذا بدا لي الليل هزنتني إليك المضاجع
أفضي نهاري بالحديث وبالمني ويجمعني والههم بالليل جامع
وكما قال اخر:

الا في الصلاة الخير و الفضل اجمع

HADIA CSE Khutba Notes (21.04.2017)

നമ്മുടെ മിഅ്റാജ് നിസ്കാരമാണ്

لان بها الاراب لله تخضع

و اول فرض من شريعة ديننا

و اخر ما يبقي اذا الدين يرفع.

ബാങ്ക് വിളിക്കാനുള്ള ബിലാലി(റ)നോട് അവിടന്ന് പറയാനുള്ളത് ഇങ്ങനെയാണല്ലോ: അരിഹാ യാ ബിലാൽ. അല്ലാത്തവർക്ക് നിസ്കാരം ഏറെ അരോചകവും മടുപ്പുള്ളവാക്കുന്ന തുമായിരിക്കും (തൗബ 54, ബഖറ 45).

عن أبي هريرة رضي الله عنه قال قال ثم أتى يعني النبي صلى الله عليه و سلم على قوم ترضخ رؤوسهم بالصخرة كلما رضخت عادت كما كانت ولا يفتر عنهم من ذلك شيء قال يا جبريل من هؤلاء قال هؤلاء الذين تناقلت رؤوسهم عن الصلاة المكتوبة (بزار)

(നിസ്കാരത്തിന്റെ ഗൗരവം സൂചിപ്പിക്കുന്ന കുറിപ്പിന്റെ ആദ്യഭാഗമാണിത്. തുടർഭാഗങ്ങൾ വരുന്ന ആഴ്ചകളിൽ പ്രതീക്ഷിക്കുക).

ഖുതുബ നോട്ട്സ്

HADIA Centre for Social Excellence (CSE)

Panakkad, Pattarkadavu P.O
Malappuram DT, Kerala -676519

csehadia@gmail.com | www.hadia.in

For any clarification: 9496445823

Visit: www.hadia.in, www.islamonweb.net

Follow our updates & like us: <https://www.facebook.com/HADIACSE/>